

Lausunto esitysluonnoksesta ympäristönsuojelulain muuttamiseksi

Eymplk 22.04.2026 § 44
86/00.04.00/2023

Valmistelija

Juho Jylhä, tekninen johtaja
p. 0400 654 897, juho.jylha@rautjarvi.fi

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta ympäristönsuojelulain muuttamiseksi. Ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/50/EY) muutoksen (EU) 2024/2881 kansallinen täytäntöönpano edellyttää muutoksia ympäristönsuojelulakiin.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 11.12.2026.

Tavoitteet

Keskeinen tavoite on parantaa ilmanlaatua EU:n alueella jo vuoteen 2030 mennessä. Ilmanlaadun turvaamiseksi lain nojalla säädetty raja-arvoja ja muita ympäristönsuojeluvuorokausvaatimuksia ja -tavoitteita muutettaisiin tiukemmiksi uudistetun ilmanlaadudirektiivin mukaisesti. Lakiin lisättäisiin ilmanlaadun seurantaan koskevia uusia säännöksiä ja vastuita täsmennettäisiin.

Keskimääräisen altistumisen seurannan edustavuutta laajennettaisiin perustamalla nykyisen yhden alueyksikön lisäksi uusia alueyksiköitä. Ilmanlaadun seuranta laajennettaisiin uusilla supermittausasemilla, joilla seurattaisiin myös sellaisia epäpuhtauksia, joille ei aseteta ympäristönsuojeluvuorokausvaatimuksia tai -tavoitteita. Ilmanlaadun seurantamenetelmiin ja mittauksen edustavuuden arviointiin lisättäisiin mahdollisuus käyttää mallintamissovellutuksia.

Ilmanlaadunvuorokausvaatimusten ja –tavoitteiden noudattamisen varmistamiseksi muutoksia tehtäisiin myös ilmanlaadun parantamista koskevien suunnitelmien liittyviin velvoitteisiin. Esityksessä olisi täysin uusia vaatimuksia muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta. Lakiin lisättäisiin uusia säännöksiä ilmanlaatuun liittyvästä tiedottamisesta. Uudistetun direktiivin täytäntöönpano edellyttää lukuisia muutoksia nykyiseen laki- ja asetustason sääntelyyn.

Mitä esitys käytännössä tarkoittaa kunnalle

Kunnalle ei synny automaattisesti uusia toimia, ellei ilmanlaatu ole vaarassa ylittää tiukentuvia raja-arvoja. Rautjärven kaltaisessa kunnassa, jossa ilmanlaatu on yleisesti hyvä, sääntely jää todennäköisesti seuraavaksi eikä vaadi välittömiä toimenpiteitä.

→ Lakiin liittyvä kuormitus kunnille kohdistuu ensisijaisesti ilmanlaadun ongelma-alueisiin.

Ilmanlaadun seuranta voidaan toteuttaa jatkossakin Elinvoimakeskusten, Ilmatieteenlaitoksen ja valtakunnallisten järjestelmien kautta.

Supermittausasemat ja altistumisen seuranta eivät kohdistu pieniin kuntiin.
→ kunnalle ei synny investointipainetta mittauskalustoon.

Ilmansuojelun etenemissuunnitelma on laadittava vain, jos vuosina 2026–2029 on riski, ettei vuoden 2030 raja-arvoja saavuteta. Käytännössä tämä koskee lähinnä suuria kaupunkeja ja päästökeskittymiä.

→ Pientä kuntaa ei velvoiteta ennakoivasti raskaisiin suunnitteluprosesseihin ilman todellista tarvetta.

Talvihiekoitus ja luonnolliset päästölähteet (esim. kaukokulkeuma) voidaan edelleen ottaa huomioon poikkeuksina. Tämä on tärkeää erityisesti itäisessä ja pohjoisessa Suomessa.

→ Kunnan katu- ja tiehoito ei joudu kohtuuttomasti sääntelyn kohteeksi.

Kunnan tulee tiedottaa ilmanlaadusta ja terveysvaikutuksista, huomioiden herkat väestöryhmät. Tämä voidaan hoitaa nykyisillä viestintäkanavilla, eikä edellytä uusia järjestelmiä.

→ Tiedottamisvelvollisuus täsmentyy, mutta ei laajene kohtuuttomasti

Esittelijä

Tekninen johtaja Jylhä Juho

Päätösehdotus

Rautjärven kunta pitää uudistetun ilmanlaatudirektiivin tavoitteita ilmanlaadun parantamisesta ja terveyshaittojen vähentämisestä kannatettavina. Kunnassa ilmanlaatu on pääosin hyvä, eikä merkittäviä raja-arvojen ylityksiä ole havaittu.

Kunta toteaa, että esityksessä ehdotetut uudet ja tiukentuvat velvoitteet, kuten ilmanlaadun seurannan täsmennykset ja mahdollinen ilmansuojelun etenemissuunnitelma, ovat Rautjärven kaltaisessa pienessä ja haja-asutusvaltaisessa kunnassa todennäköisesti harvoin sovellettavia. Tästä syystä on tärkeää, että sääntelyn toimeenpanossa noudatetaan riskiperusteisuutta ja suhteellisuusperiaatetta.

Rautjärven kunta korostaa, että ilmanlaadun seuranta tulee voida jatkossakin toteuttaa yhteistyössä Elinvoimakusten ja valtakunnallisten viranomaisten kanssa ilman kunnille aiheutuvaa merkittävää lisäresurssitarvetta. Selkeä valtakunnallinen ohjeistus on erityisen tärkeää pienille kunnille.

Kunta pitää perusteltuna, että talvihiekoituksesta ja luonnollisista päästölähteistä johtuvat poikkeusmahdollisuudet huomioidaan kansallisessa sääntelyssä. Lisäksi mahdolliset uudet suunnittelovelvoitteet tulee mitoittaa todellisen ilmanlaaturiskin mukaisesti.

Rautjärven kunta katsoo, että esityksen jatkovalmistelussa tulee varmistaa kunnille riittävä ohjeistus ja tarvittaessa tuki, jotta uudistetun ilmanlaatudirektiivin velvoitteet voidaan toteuttaa käytännössä sujuvasti ja yhdenmukaisesti koko maassa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa
Rautjärvellä 28.04.2026

Juho Jylhä
toimialajohtaja, pöytäkirjanpitäjä